

לפני שילכו משה ואהרן לומר לבני ישראל מה עליהם לעשות, הודיע להם ה' שיום יציאת מצרים יהיה יום חג לדורות. "את היום המיוחד הזה עליכם לזכור לדורות רבים", ציווה עליהם. "בכל שנה תחגגו חג בתאריך זה, על מנת לזכור את האירוע המופלא שקרה בו. בכל דור ודור תקדישו שבועה ימים שבהם תאכלו אף ורק מצות כדי לזכור את יציאת מצרים. כבר ביום שלפני כן תוציאו מבתיכם כל פירור של חמץ. כל מי שיאכל חמץ במועד זה, במקום לזכור את יציאת מצרים, יענש. היום הראשון של חג זה יהיה לכם יום קדוש, שבו תעשו הפסקה מעבודת היום-יום שלכם ותיחדו אותו לשמחה ולהודאה על הגאולה שזכיתם לה. אל תעשו שום עבודה מלבד מה שתצטרכו כדי להכין אוכל לחג. גם היום השביעי יהיה לכם יום קדוש. בהמשך הדרך עוד תראו מה עוד יעשה ה' למצרים, ותדעו לספר גם זאת לבניכם".

כך סיים ה' להדריך את משה ואהרן לקראת יציאת מצרים. הוא לא אמר מדוע גם היום השביעי יהיה יום קדוש, אף תוכלו לגלות זאת בהמשך ספר שמות, כשנגיע לסיפור על קריעת ים סוף.

עם ישראל שומע את הבשורה

לאחר שקבל את ציווי ה' כיצד להתכונן ליציאה, קרא משה לזקני ישראל. "קראו לכל העם", בקש מהם, "עליהם לשמוע מה מצווה אותם ה' לקראת היציאה המתקרבת".

הלכו הזקנים, אספו את כל העם, ובני ישראל עמדו והאזינו בהתרגשות רבה לדברי ה' שבפי משה: "על כל משפחה לקחת שם ולהכין אותו לקרבן פסח. קחו ענפים של אזוב וטבלו אותם בדם הפסח. את הדם תמרחו על פתחי הבתים שלכם, ואל תצאו מן הבתים כל הלילה עד שיגיע הבוקר. כאשר יעבור ה' בין בתי המצרים להעניש אותם – יראה ה' את הדם שמרחתם על הפתח, ובזכות מצוה זו ידלג על הבית, לא יפגע באף אחד מהם ואף ישמור עליכם מכל נזק שעלול לקרות לכם בלילה זה".

"בכל הדורות עליכם לזכור ולהזכיר לבניכם את הניסים שעשה לכם ה', ואת השמירה המיוחדת שישמור ה' עליכם בלילה זה. את קרבן פסח תמשיכו לעשות בכל שנה, וכשישאלו אתכם בניכם על מה ולמה נעשית העבודה הזו – ספרו להם: בעזרת קרבן זה אנו זוכרים ומזכירים את השמירה ששמר ה' עלינו, כאשר הפה את מצרים אף את בתינו הציל". משה המשיך ופירט באזני ישראל את כל מה שציווה אותו ה' לומר להם.

כאשר שמעו העם את המצוות ואת ההכנות שעליהם לעשות, הבינו שהגאולה קרובה מאוד, התמלאו בשמחה גדולה והשתחוו והודו לה'.

מכת בכורות

הגיע היום העשירי בחדש, ובני ישראל החלו לקיים את מצות ה' להתכונן לקרבן הפסח. מי שהיה לו צאן משלו – לקח משלו, ומי שהיה צריך לקנות – הלך לשוק הבהמות וקנה כבש או עז למצות הפסח. כשהגיע היום הארבעה עשר בחדש, שחטו בני ישראל את הששה, ועשו את כל מה שציווה ה' בדיוקנות רבה.

בחצות לילה, בזמן שבני ישראל עוד היו עסוקים באכילת קרבן הפסח, בבתי המצרים התרחשה המכה. לפתע הופר השקט של הלילה הרגוע.

ה' הכה את בכורי מצרים.

כל הבכורים נפגעו. בולם. עשירים ואנשים פשוטים, מבנו הבכור של המלך פרעה ועד לבכוריהם של השבויים. אפילו בכורות הבהמות של המצרים נפגעו.

לא היה אפילו בית מצרי אחד שניצל מהמכה, וכל מצרים התמלאה צעקות צער ונשבר על האסון הכבד. לשמע הצעקות, התעורר פרעה בבהלה, והבין שאין לו ברירה.

הבלתי יאמן קרה. המלך הגדול, ראש הממלכה המצרית האדירה, נשבר. עד היום, פעם אחרי פעם ומכה אחרי מכה, פרעה נותר בעקשנותו. גם אחרי שכבר הסכים לשחרר את בני ישראל, הוא התחרט והוסיף לחטוא. אך הפעם, אחרי המכה הזו, הוא החליט לשחרר את בני ישראל - באמת.

באמצע הלילה קרא פרעה למשה ולאהרן. "קומו, צאו ממצרים, עכשיו!" אמר. "צאו עם הנשים והילדים, קחו את הצאן והבקר ואת כל מה שבקשתם. אינני דורש שום דבר, רק מבקש שתברכו אותי, שלא אפגע בעצמי מהמכה".

המצרים המבוהלים הצטרפו גם הם לפרעה. "מי יודע אם לא נמות כולנו במכה הזו, או במכה אחרת שיביא ה' אלוקי ישראל", אמרו זה לזה המצרים וזירזו את בני ישראל לצאת:

"צאו מהר ככל האפשר, לפני שיהיה מאוחר מדי!"

יוצאים!

בני ישראל התארגנו בזריזות. מרוב חפזון, הם לקחו אתם את הבצק שהכינו עוד לפני שתפח בראוי. אפילו זמן לארוז את הבצק בראוי לא היה להם, ולכן הם לקחו את הפלי עם הבצק, שמו על הכתף ומיד יצאו לדרך. גם את הפלים ששאלו מהמצרים לקחו אתם. כפי שסיפרנו, ה' גרם למצרים לחבב את בני ישראל ולהשאיל להם פלים כאילו היו חברים טובים. בני ישראל שרק לא מזמן היו עבדים עניים, לקחו אתם ממצרים כלי כסף וכלי זהב, בגדים יפים ורכוש רב.

הפלא העצום התרחש. מעולם לא הצליח לברוח אפילו עבד אחד ממצרים האדירה, עד לאותו היום; והנה, לא עבד אחד יוצא ולא שניים, אלא שש מאות אלף גברים יוצאים בשירה גדולה מרעמסס לסוכות, ואיתם עוד נשים וילדים רבים מאד מאד. היו אפילו אנשים מצרים שרצו להצטרף לבני ישראל, והם יצאו יחד אתם. אנשים אלה נקראו "ערב רב". את הכמות האדירה של הצאן והבקר שלקחו אתם בני ישראל אי אפשר היה כלל לספור.

ארבע מאות ושלוששים שנים חיבו בני אברהם יצחק ויעקב לרגע הזה. מאז הנבואה בברית בין הבתרים, שבה סיפר ה' לאברהם את תכניתו ובישר על היציאה של בניו מהארץ הנכריה, חיכה ה' ליום הגדול הזה, שבו יקיים את הבטחתו ויוציא את בניו ממצרים ברכוש גדול.

ובני ישראל מצדם לא ישכחו זאת. במשך כל הדורות הבאים יזכרו ויצפו לבוא היום הגדול הזה שוב בכל שנה ושנה.